

Algı

Geçenlerde bir film izledim. Uzun zamandır ertelediğim ve izlememek için direndiğim popüler bir film... Filmi izledikten sonra, her kafa karıştıran filminden sonra yaptığım gibi, düşünmeye başladım. Ben kimdim? Beni kim yönetiyordu? Ben gerçekten ben miydim? Etrafımdakiler gerçekten onlar mıydı? İnsan bu düşüncelerle kafasını çok yorunca uyuyakalıyor. Uyuyakalmanın ötesinde kafamda dönüp dolaşan bu düşüncelere beni dolambaçlı bir yol üzerinden bir cevaba götürdü.

Beni, aslında tüm insanları, yöneten şey algıydı. Olayları nasıl algıladığımız, nasıl yorumladığımız bizi çok etkiliyordu. Hayatımızın her yerinde algı vardı. O belki Tanrı'ydı belki de her şey. Tabi beynimin kontrolün aslında kendinde olmadığını fark etmesi onu biraz kızdırmıştı. Sonra tipik bir psikolojik rahatsızlık olan şizofreni üzerine yöneldim. Acaba şizofreni olabilir miydim? Çevremde onlarca anı biriktirdiğim insanlar, yerler, anlar hepsi sadece algının bana bir oyunu muydu? Aslında kimse gerçekten yoktu ben her şeyi yattığım yatağımda, kaldığım akıl hastanesinde kafamdan uyduruyordum ya da her şey çok gerçektir. Bu düşünceler kafamı uzun süre bulanıklaştırdı. Bu normal bir problemi çözmeye çalışırken yaşanan bir karışıklık değil. Örneğin bir matematik problemini çözerken cevap bellidir ve siz bunu bilirsiniz. Cevabı siz bulamasanız bile bir yerlerde o problemi çözmüş birileri vardır ve gidip ona sorabilirsiniz. Kafanız ne kadar karışsa, bulansa da bir cevap elde edebilirsiniz. İşte yaşadığım karışıklığı herhangi bir problem karşısında yaşanan karışıklıktan ayıran ilke gerçeklik. Matematik veya başka bir dalın problemini çözerken o problemin gerçek olduğunu ayrıca yardım alabileceğiniz kişilerin de gerçek olduğunu bilirsiniz. Peki ya benim kafamı karıştıran sorularda kimsenin gerçek olmadığı ihtimali varken nasıl doğruya ulaşacaksınız? Filmin aksiyonu, efektleri, senaryosu, karakterleri normalde beni en çok etkileyen öğelerken "Fight Club" beyin yakan felsefesiyle o çok zeki beynimi zorlamış ve beni böylesine dipsiz bir kuyunun içine atmıştı. Tabi benim kuyudan çıkışım mavi hapi seçmekle oldu (The Matrix 1999). Tabi burada bana gerçeklik vadeden bir Morpheus yoktu ancak içinde bulunduğum dünyaya inanmayı seçmesem de sanırım beynim kendi kendini reddedecekti. Ben de en nihayetinde algının beni yönetmesine izin verdim.

Filmin beynim üzerindeki oyunlarını geçerse aslında günümüzle de alakalı birçok söylemi beni düşündürdü. Tyler Durden'in "Lanet olsun, bütün bir nesil benzin pompalıyor, garsonluk yapıyor, ya da beyaz yakalı köle olmuş. Reklamlar yüzünden araba ve kıyafet peşinde, nefret ettiğimiz işlerde çalışıp gereksiz şeyler alıyoruz. Bizler tarihin ortanca çocuklarıyız. Bir amacımız ya da yerimiz yok ne büyük savaşı yaşadık ne de büyük buhranı. Bizim savaşıımız ruhani bir savaş, en büyük buhranımız hayatlarımız. Televizyonla büyürken, milyoner film yıldızı ya da rock yıldızı olacağımıza inandık, ama olmayacağız. Bunu yavaş yavaş öğreniyoruz ve o yüzden çok çok kızgınız."¹ sözleri gerçekten de içinde bulunduğum durumu açıklıyordu. Ben de televizyon ve medya tarafından kandırılmış, kendimi gelecekte milyoner olarak gören biriydim. Aslında dünyadaki milyonlarca insandan pek bir farkım yoktu. Belli bir branşım, üniversitede okuduğum bölümden dolayı sahip olduğum bir uzmanlığım olacaktı ancak bir yerim ve amacım olmayacaktı. Arabalar, teknolojik ürünler, kıyafetler ve aksesuarlar için gece gündüz çalışıp mutlu olmaya uğraşacaktım. Zaten birçok kişinin yaptığı şey de bu değil miydi? Hem nasılsa kendimi algının yönetimine bırakmış hayatın akışı içinde savrulmaya karar vermiştim.

¹ Fight Club, Yön. David Fincher (1999; Amerika Birleşik Devletleri, Netflix, 2022), Çevrimiçi Video.

Evet algı beni yönetiyor artık ve bunun için yapabileceğim hiçbir şey yok gibi. Kendimi bu serin sulara bıraktım ve hayatımın kalanını da böyle yaşayacağım gibi duruyor. Ufak çaplı gibi duran ama beni sarsan bu düşünceler aslında herkesin içinde gün yüzüne çıkmayı bekliyor. Ben bu düşünceleri saklı olduğu madenden bir film vasıtasıyla çıkarabildim. Hayatın ne getireceği hiçbir zaman belli olmuyor. O yüzden bundan sonraki kararım her şeyi akışına bırakmak. Ben algıyı yönetemezken algı beni yönetiyor ve buna yapabileceğim hiçbir şey yok. Elbette ki çevremdeki olayların akışını değiştirmedeki gücümü fırsatım olduğunca kullanacağım ancak neyi nasıl algıladığımı asla değiştiremeyeceğim. Tıpkı bir balığın sudan karaya çıkamaması gibi...

Kaynakça

David, Fincher, Yön. *Fight Club*. 1999; Amerika Birleşik Devletleri, Netflix, 2022. Çevrimiçi Video.
Lana, Wachowski, Lilly, Wachowski, Yön. *The Matrix*. 1999; Sidney, Netflix, 2022. Çevrimiçi Video.